

Приложение № 1

към чл. 16 от Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието

Формуляр за частична предварителна оценка на въздействието* (Приложете към формуляра допълнителна информация/документи)	
Институция: Министерство на икономиката	Нормативен акт: Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за електронната търговия
За включване в законодателната/ оперативната програма на Министерския съвет за периода: 1 юли – 31 декември 2020 г.	Дата: 19.05.2020 г.
Контакт за въпроси: Десислава Георгиева, отдел „ПУУ“, дирекция „ТХПП“, Министерство на икономиката	Телефон: 02/ 940 7417
1. Дефиниране на проблема: Необходимост от допълване на нормативната уредба за осигуряване прилагането на разпоредбите на Регламент (ЕС) 2019/1150 ¹ и установяване на механизъм за защита на бизнес ползвателите чрез определяне на правила за доставчиците на посреднически онлайн услуги и доставчиците на онлайн търсачки с оглед предотвратяване на потенциално вредни практики и недобросъвестно търговско поведение в B2B (бизнес - бизнес) отношенията между онлайн платформите и бизнес ползвателите на посредническите услуги. Необходимост от гарантиране на предвидима, устойчива и надеждна онлайн бизнес среда в рамките на Единния пазар на ЕС и осигуряване на прозрачност и доверие в отношенията между предприятията в икономиката на онлайн платформите. <i>1.1. Кратко опишете проблема и причините за неговото възникване. Посочете аргументите, които обосновават нормативната промяна.</i> С проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за електронната търговия (ЗИД на ЗЕТ), който предвижда изменения и допълнения в Закона за електронната търговия, ще се осигури прилагането на Регламент (ЕС) 2019/1150, което се налага от следните причини: Търговците в ЕС, които осъществяват своята дейност в интернет с посредничеството на онлайн платформи, рискуват да станат жертва на редица потенциално вредни търговски практики. Фактите показват, че тези практики като безпричинното прекратяване на предлагането на техните стоки или услуги или внезапните промени в общите условия, могат да окажат значително отрицателно въздействие върху предприятията. Същевременно при възникването на такива проблеми търговците не разполагат с ефективни механизми за защита на равнището на ЕС. Това означава, че европейските предприятия не се възползват от пълния потенциал на икономиката на онлайн платформите, което е в ущърб на самите платформи, а оттам и на потребителите в контекста на трансграничната търговия. Наред с това оборотът на предприятията е в пряка зависимост от тяхната видимост на онлайн платформите и в онлайн търсачките от общ характер. Непосредствено	

¹ Регламент (ЕС) 2019/1150 на Европейския Парламент и на Съвета от 20 юни 2019 година за насърчаване на справедливост и прозрачност за бизнес ползвателите на посреднически онлайн услуги

въздействие върху видимостта на уебсайтовете и получавания от тях интернет трафик оказват практиките във връзка с класирането. Когато тези практики са неясни, отрицателното въздействие върху предприятията може да е много сериозно. Същевременно, поради наблюдаваната напоследък разпокъсаност на Единния пазар, онлайн платформите са изправени пред трудности, възпрепятстващи дейността им в рамките на този пазар. Това ограничава продажбите, и по-специално трансграничните продажби, които европейските предприятия реализират посредством онлайн платформи. Описаните по-горе проблеми са свързани с важността на онлайн платформите, които предоставят посреднически услуги при сделките между потребителите и предприятията. Предприятията изпадат във все по-силна зависимост от тези платформи, което води до неравновесие в позициите за договаряне между търговците и платформите.

С цел преодоляването на тези проблеми през 2019 г. е приет Регламент (ЕС) 2019/1150, който цели да се осигурят ефективни механизми за защита на бизнес ползвателите. С регламента се въвежда набор от задължителни правила за доставчиците на посреднически онлайн услуги, които включват:

- По отношение на нелоялните търговски практики:
 - изисквания към общите условия на доставчиците на посреднически онлайн услуги (чл. 3, чл. 5, чл. 6, чл. 7, чл. 10 от регламента);
 - правила и срокове при ограничаване, спиране и прекратяване на услуги към даден бизнес ползвател (чл. 4);
 - изисквания, свързани със специфичните договорни условия (чл. 8);
- По отношение на извънсъдебното уреждане на споровете:
 - задължение за осигуряване на вътрешна система за разглеждане на жалби (чл. 11);
 - задължения и правила, свързани с медиацията (чл. 12, чл. 13).

Регламент (ЕС) 2019/1150 е пряко приложим, като всяка държава членки трябва да гарантира неговото адекватно и ефективно прилагане (съгласно чл. 15) като на национално ниво следва да установи правилата, с които се определят мерките, приложими при нарушаване разпоредбите на регламента.

1.2. Опишете какви са проблемите в прилагането на съществуващото законодателство или възникналите обстоятелства, които налагат приемането на ново законодателство. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Зависимостта на предприятията от доставчиците на онлайн услуги поражда риск доставчиците на посреднически онлайн услуги да прилагат някои потенциално вредни търговски практики като: внезапни промени в общите условия, за които не се предоставя предизвестие и обяснение; прекратяване на предлагането на стоки или услуги и закриване на потребителски акаунти без посочени мотиви за подобни действия; липса на прозрачност по отношение на класирането на стоки и услуги, както и по отношение на предприятията, които ги предлагат; неясни условия за достъп до данните, събирани от доставчиците, и за тяхното използване; липса на прозрачност при насърчаване на собствените услуги, предоставяни от доставчиците на услуги, спрямо аналогични конкурентни услуги на бизнес ползвателите, които ограничават способността на предприятията да предлагат по-привлекателни условия чрез други

канални, различни от посредническите онлайн услуги.

В свое проучване от 2017 г. Европейската комисия² е установила, че близо 46 % от бизнес ползвателите изпитват проблеми в хода на своите бизнес отношения с онлайн платформите, свързани с прилагането на потенциално вредни търговски практики. 21 % от предприятията, които са имали проблеми, отбелязват, че тези проблеми се срещат често. Особено често с такива проблеми се сблъскват бизнес ползвателите, които генерират над половината си оборот чрез онлайн платформи (75 %), които и по-често докладват за тях (33 % докладват, че срещат проблеми често).

В количествено изражение броят на засегнатите от ситуацията предприятия в ЕС варира в зависимост от сектора, но близо 1 милион предприятия³ предлагат стоки и услуги чрез онлайн платформи. В следствие на използването от доставчиците на онлайн посреднически услуги потенциално вредни търговски практики, нереализираният потенциал от икономиката на платформите за бизнес потребителите от гледна точка на намален оборот и нереализирани продажби, се изчислява на стойност между 3,97 до 15,85 милиарда евро годишно и косвено предполага загуба на комисионни за онлайн платформите между 0,4 и 1,6 милиарда евро.

Предвид динамичното развитие на сектора, очакванията са, че през следващите години броят на предприятията, които искат да използват онлайн платформи, за да достигнат до пазарите и до потребителите ще нараства много по-бързо от броя на онлайн платформите, които предоставят посреднически услуги. В резултат на това зависимостта и неравноправната сила при договаряне в B2B отношенията ще се задълбочава, като е малко вероятно проблемите, произтичащи от подобни, потенциално вредни търговски практики, да се разрешат само чрез пазарни механизми. С оглед преодоляване на горепосочените проблеми през 2019 г. е приет Регламент (ЕС) 2019/1150.

На национално ниво, действащата нормативна уредба, регламентирана в Закона за електронната търговия, с който са транспонирани разпоредбите на Директива 2000/31/ЕО (Директива за електронната търговия), съдържа общи разпоредби, свързани с осъществяването на електронна търговия и предоставянето на услуги на информационното общество, но те не са достатъчни за осигуряване прилагането на Регламент (ЕС) 2019/1150. Предвид факта, че посредническите онлайн услуги представляват услуги на информационното общество, е разработен проект на ЗИД на ЗЕТ. В тази връзка с проекта на ЗИД на ЗЕТ се предлагат изменения и допълнения в ЗЕТ за уреждане на последиците от неизпълнението на задълженията на доставчиците на посреднически онлайн услуги и доставчиците на онлайн търсачки да носят отговорност за нарушения на изискванията на Регламент (ЕС) 2019/1150.

1.3. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт, или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не са извършвани последващи оценки на нормативния акт.

2. Цели:

² Business-to-Business relations in the online platform environment, ECORYS 2017

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/04c75b09-4b2b-11e7-aea8-01aa75ed71a1/language-en>

³ Online platforms: new rules to increase transparency and fairness (Full factsheet)

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/online-platforms-new-rules-increase-transparency-and-fairness>

Проектът на ЗИД на ЗЕТ цели:

- осигуряване прилагането на разпоредбите от Регламент (ЕС) 2019/1150 и изпълнението на определените с регламента задължения на търговците;
- установяване на национално ниво на правилата и мерките, приложими при нарушаване разпоредбите на регламента

Посочете целите, които си поставя нормативната промяна, по конкретен и измерим начин и график, ако е приложимо, за тяхното постигане. Съответстват ли целите на действащата стратегическа рамка?

3. Идентифициране на заинтересованите страни:

Предлаганите промени в ЗЕТ ще създадат условия за прилагане на разпоредбите на Регламент (ЕС) 2019/1150, което ще засегне:

1. Всички доставчици на посреднически онлайн услуги

Доставчик на посреднически онлайн услуги е всяко физическо или юридическо лице, което предоставя или предлага предоставянето на посреднически онлайн услуги за бизнес ползвателите – доставчиците със съществено влияние на пазара са над 200.

2. Всички доставчици на онлайн търсачки

Доставчик на онлайн търсачка е всяко физическо или юридическо лице, което предоставя или предлага предоставянето на онлайн търсачки за потребителите – по общодостъпни данни глобалните онлайн търсачки са 27 като съществуват и такива, насочени към търсене на определени категории, което увеличава броя до над 10 000.

3. Всички бизнес ползватели на услуги предоставяни от доставчици на посреднически онлайн услуги и онлайн търсачки

Бизнес ползвател на услуги, предоставяни от доставчици на посреднически онлайн услуги и онлайн търсачки е всяко частно лице, което действа в търговско или професионално качество, или всяко юридическо лице, което използва посреднически онлайн услуги, за да предлага на потребителите стоки или услуги, свързани с неговата търговска дейност, стопанска дейност, занаят или професия – потенциални потребители на споменатите услуги са всички предприятия, осъществяващи продажби онлайн, които съгласно данни на НСИ са 10,2 % от предприятията в страната.

Посочете всички потенциални засегнати и заинтересовани страни, върху които предложението ще окаже пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи, др.).

4. Варианти на действие:

Идентифицирайте основните регулаторни и нерегулаторни възможни варианти на действие от страна на държавата, включително варианта „Без действие“.

Вариант 0 „Без действие“:

При този вариант България няма да изпълни задължението да предприеме необходимите мерки за прилагането на Регламент (ЕС) 2019/1150, което ще доведе до стартиране на процедура за нарушение от страна на ЕК срещу Република България.

Няма да бъде нормативно установен санкциониращ механизъм, който да има възпиращ ефект спрямо доставчиците на посреднически онлайн услуги и доставчиците на онлайн търсачки, които при осъществяване на своята дейност, нарушават задълженията, предвидени в регламента и прилагат потенциално вредни практики и недобросъвестно търговско поведение в B2B (бизнес – бизнес) отношенията между онлайн платформите и бизнес ползвателите на посредническите услуги.

Вариант 1. „Нормативни изменения“ – приемане на Закон за изменение и допълнение на Закона за електронната търговия:

С приемането на предлаганите промени с проекта на ЗИД на ЗЕТ ще бъдат създадени условия за прилагането на Регламент (ЕС) 2019/1150. Със законопроекта ще се конкретизират задълженията на доставчиците на посреднически онлайн услуги за предоставяне на информация, задълженията, свързани с разглеждането на жалби, задълженията, свързани с извънсъдебното уреждане на спорове, както и изключенията от тези задължения.

Законопроектът ще уреди последиците от неизпълнението на задълженията по регламента, като се предвижда доставчиците на посреднически онлайн услуги и доставчиците на онлайн търсачки да носят отговорност за нарушения на изискванията на Регламент (ЕС) 2019/1150 по реда на Гражданския процесуален кодекс. Исковете ще могат да бъдат предявявани по реда на глава тринадесета „Основно производство“ от Гражданския процесуален кодекс (ГПК) за установяване факта на нарушението, преустановяване на нарушението и/или за забрана за извършване на действия и търговски практики, които са в нарушение на Регламент (ЕС) 2019/1150 и обезщетение за вреди. Ще се конкретизират правомощията на съда във връзка с определянето на обезщетение за претърпени имуществени и неимуществени вреди и пропуснати ползи, като се предвижда обезщетение да се дължи за всички претърпени вреди и пропуснати ползи, които са пряка и непосредствена последица от нарушението. В тази връзка, при определяне на размера на обезщетението, съдът ще взема предвид всички обстоятелства, свързани с нарушението, както и приходите, получени от нарушителя вследствие на нарушението.

В съответствие с разпоредбите на регламента, ще се предвиди възможност за предявяване на искове по инициатива на публични органи или организации и сдружения, които имат законен интерес да представляват бизнес ползватели и ползватели на корпоративни уебсайтове, което ще се извършва по реда на Глава тридесет и трета "Производство по колективни искове" от ГПК.

Препоръчителен вариант за действие е Вариант „1“, който предвижда изменение на нормативната уредба и приемане на ЗИД на ЗЕТ.

5. Негативни въздействия:

Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други негативни въздействия за всеки един от вариантите, в т.ч. разходи (негативни въздействия) за идентифицираните заинтересовани страни в резултат на предприемане на действията. Пояснете кои разходи (негативни въздействия) се очаква да бъдат второстепенни и кои да са значителни.

Вариант 0. „Без действие“:

Икономически негативни въздействия: В случай, че не бъдат приети разпоредбите на ЗИД на ЗЕТ, имащи за цел създаване на условия за прилагане на разпоредбите на Регламент (ЕС) 2019/1150, това ще доведе до неизпълнение на задължението на България да предприеме необходимите мерки за прилагането на Регламента. Европейската комисия може да стартира процедура за нарушение срещу България за неизпълнение на задължения, произтичащи от правото на ЕС.

Няма да има нормативно установени правила при нарушения на разпоредбите на регламента от страна на доставчиците на посреднически онлайн услуги и доставчиците на онлайн търсачки, което може да доведе до потенциално вредни практики и недобросъвестно търговско поведение в B2B (бизнес – бизнес) отношенията между онлайн платформите и бизнес ползвателите на посредническите услуги.

Бизнес ползвателите и ползвателите на корпоративни уебсайтове няма да имат яснота относно приложимия ред за предявяване на искове за установяване на нарушения, за преустановяване на нарушения и/или за забрана за извършване на действия и търговски практики, които са в нарушение на Регламент (ЕС) 2019/1150.

Социални въздействия: Не са идентифицирани социални въздействия.

Екологични въздействия: Не са идентифицирани екологични въздействия.

Вариант 1. „Приемане на Закона за изменение и допълнение на Закона за електронната търговия“.

Икономически въздействия: Не са идентифицирани негативни икономически въздействия, включително върху заинтересованите страни посочени в раздел 3.

Социални въздействия: Не са идентифицирани социални въздействия.

Екологични въздействия: Не са идентифицирани екологични въздействия.

6. Положителни въздействия:

Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други ползи за идентифицираните заинтересовани страни за всеки един от вариантите в резултат на предприемане на действията. Посочете как очакваните ползи кореспондират с формулираните цели.

Вариант 0. „Без действие“

Икономически въздействия: Не са идентифицирани положителни икономически въздействия, включително върху заинтересованите страни, посочени в раздел 3.

Социални въздействия: Не са идентифицирани социални въздействия.

Екологични въздействия: Не са идентифицирани екологични въздействия.

Вариант 1. „Приемане на Закона за изменение и допълнение на Закона за електронната търговия“.

Икономически положителни въздействия:

- България ще изпълни задълженията си като държава членка на ЕС и ще осигури ефективно прилагане на разпоредбите на Регламент 2019/1150, който има задължителен характер и е пряко приложим.
- Ще бъде постигната яснота за приложимите национални правила при нарушения на разпоредбите на Регламент (ЕС) 2019/1150, както и относно защитата на бизнес ползвателите и ползвателите на корпоративни уебсайтове при потенциално вредни практики и недобросъвестно търговско поведение от страна на доставчиците на посреднически онлайн услуги и доставчиците на онлайн търсачки.
- Определя се редът, по който бизнес ползвателите и ползвателите на корпоративни уебсайтове ще могат да предявяват искове за установяване на нарушения, за преустановяване на нарушения и/или за забрана за извършване на действия и търговски практики, които са в нарушение на Регламент (ЕС) 2019/1150, както и за обезщетение за вреди.
- Ще се повиши доверието между предприятията, участващи в икономиката на онлайн платформите и ще се предотврати възможността доставчиците на посреднически онлайн услуги да действат едностранно по начин, който може да бъде несправедлив и да уврежда законните интереси на бизнес ползвателите на такива услуги, а оттам косвено — и на потребителите.

Социални въздействия: Не са идентифицирани социални въздействия.

Екологични въздействия: Не са идентифицирани екологични въздействия.

7. Потенциални рискове:

Посочете възможните рискове от приемането на нормативната промяна, включително възникване на съдебни спорове.

Не са идентифицирани конкретни рискове от приемането на закона, включително възникване на съдебни спорове. Разпоредбите на нормативния акт целят да доразвият действащата към настоящия момент правна уредба и да я адаптират към приетото европейско законодателство.

8.1. Административната тежест за физическите и юридическите лица:

- Ще се повиши
- Ще се намали
- Няма ефект

Законопроектът не създава административна тежест за бизнеса. Задълженията за бизнеса (доставчиците на посреднически онлайн услуги и доставчиците на онлайн търсачки) произтичат от разпоредбите на Регламент (ЕС) 2019/1150. С проекта на ЗИД на ЗЕТ единствено ще се осигури прилагането на регламента.

8.2. Създават ли се нови регулаторни режими? Засягат ли се съществуващи режими и услуги?

Не се създават нови регулативни режими и не се засягат съществуващи режими и

административни услуги.

9. Създават ли се нови регистри?

Не.

Когато отговорът е „да“, посочете колко и кои са те.....

10. Как въздейства актът върху микро-, малките и средните предприятия (МСП)?

- Актът засяга пряко МСП
 Актът не засяга МСП
 Няма ефект

Законопроектът е насочен към уреждането на последиците от неизпълнението на задълженията на доставчиците на посреднически онлайн услуги и доставчиците на онлайн търсачки, определени с Регламент 2019/1150.

Проектът на ЗИД на ЗЕТ няма да доведе до допълнително въздействие върху МСП, извън предвиденото в разпоредбите на Регламент 2019/1150.

Предвидените в регламент изисквания по отношение на вътрешните системи за разглеждане на жалби и необходимостта от посочване на медиатори в общите условия, имат за цел да се осигури разумна степен на гъвкавост за доставчиците на посреднически онлайн услуги при прилагането на тези системи и разглеждането на индивидуални жалби и медиация, така че административната тежест да бъде сведена до минимум, но същевременно доставчиците на посреднически онлайн услуги следва да поемат разумен дял от общите разходи за медиация, като се вземат под внимание всички значими аспекти по разглеждания случай.

В тази връзка малки предприятия по смисъла на Препоръка 2003/361/ЕО на ЕК, които са доставчици на посреднически онлайн услуги, са освободени от създаването на вътрешни системи за разглеждане на жалби и от необходимостта от посочване на медиатори в общите условия. (чл. 12, ал.5 и чл. 13, ал.7 от Регламента).

11. Проектът на нормативен акт изисква ли цялостна оценка на въздействието?

- Да
 Не

12. Обществени консултации:

Обобщете най-важните въпроси за консултации в случай на извършване на цялостна оценка на въздействието или за обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултациялни процедури.

В съответствие с чл. 26, ал. 3 от Закона за нормативните актове, по проекта на ЗИД на ЗЕТ ще бъдат проведени обществени консултации на Портала за обществени консултации на Министерския съвет: strategy.bg и на страницата на Министерството на икономиката с продължителност от 30 дни.

13. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

- Да
 Не

Моля посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 8.1 и 8.2, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

Проектът на ЗИД на ЗЕТ има за цел да осигури прилагането на разпоредбите на Регламент (ЕС) 2019/1150. Регламентът е пряко приложим, но държавите членки следва да гарантират неговото адекватно и ефективно прилагане като установят на национално ниво правилата и мерките, приложими при нарушаване разпоредбите на регламента.

Европейската комисия е извършила оценка на въздействие на предложението за регламент, която е достъпна на адрес:

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/impact-assessment-proposal--promoting-fairness-transparency-online-platforms>

14. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за изработването на нормативния акт:

Име и длъжност: Силвана Любенова, Директор на Дирекция „Техническа хармонизация и политика за потребителите”, Министерство на икономиката

Дата: 19.05.2020 г.

Подпис: